

Lunds Universitet
Institutionen för Kinesiska
Kandidatkurs i Kinesiska (Kink11)
Handledare: Michael Schoenhals
2013

**“埋着头，
向前走，
寻找我自己”**

- 崔健

**Populärmusik i Kina
under 1900-talet
fram till idag**

Skriven av Joakim Fritz

Sammanfattning

Den kinesiska populärmusikens historia sträcker sig ända till 1900-talets början och den inleds bara drygt 30 år efter den så kallade Tin Pan Alley-periodens början. Den kinesiska populärmusikens utveckling har däremot inte gått jämte den amerikanska och europeiska populärmusikens. Dess historia är relativt outforskad. Denna uppsats redogör för den kinesiska populärmusikens utveckling under 1900-talet och fram till det tidiga 2000-talet. Uppsatsen börjar med att definiera vad populärmusik är och att jämföra hur definitionen skiljer sig emellan det svenska och det kinesiska perspektivet. Uppsatsen tar sedan upp några av den kinesiska populärmusikens allra viktigaste personer – deras karriärer och bakgrund – och sätter dessa i ett historiskt sammanhang för att ge läsaren en mer heltäckande presentation av ämnet. Efter denna redogörelse följer en diskussion och slutsatser om hur den kinesiska populärmusikens utveckling påverkats av yttre faktorer och vad som är typiskt för den kinesiska populärmusiken såväl som vad den har gemensamt med den amerikanska och europeiska populärmusiken.

Nyckelord: Kina, Konst, Shanghai, populärmusik, 1900-talet, Gangtai, censur, kulturhistoria, Zhou Xuan, Bai Hong, Bai Guang, Li Xianglan, Li Jinhui, Cui Jian, Deng Lijun, Faye Wong, Pathé Orient, Super Girl

摘要

中国流行音乐始于20世纪初期，仅落后“叮砰巷”时代30年，但中国流行乐自诞生以后，就和欧美乐曲分道扬镳。这种分歧造成了关于中国流行音乐历史的研究寥寥无几。

本文旨在阐述中国流行音乐自20世纪初期到现今的发展历程。开篇首先定义了中国流行音乐，并就它的来源和特征给予了不同角度的探究。进而，文章系统介绍了中国流行音乐各个时期的代表人物，以及他们的代表作品，并且基于当时的历史背景，对他们的成就进行了一一一点评。最终，本文归纳了中国流行乐的发展轨迹，并就中国流行音乐和欧美流行音乐进行了平行比较，揭示了二者的相同与相异之处。

主题词：中国，艺术，上海，流行音乐，二十世纪，港台，审查，文化历史，周璇，白虹，白光，李香兰，黎锦晖，崔健，邓丽君，王菲，百代，快乐女声

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	4
1.1. Förord.....	4
1.2. Bakgrund.....	4
1.3. Frågeställning.....	5
1.4. Kinesiska namn och ord	5
1.5. Definition av populärmusik	5
1.6. Det kinesiska perspektivet.....	6
2. Det tidiga 1900-talet.....	7
2.1. Li Jinhui (黎锦晖), Den kinesiska populärmusikens fader.....	7
2.2. Republiken Kinas Stjärnsångerskor.....	8
2.3. Bai Guang (白光).....	8
2.4. Bai Hong (白虹).....	9
2.5. Li Xianglan (李香兰)	9
2.6. Zhou Xuan (周璇).....	10
2.7. Baidai (百代)(Pathé records).....	10
3. Folkrepubliken Kina.....	11
3.1. Censur av populärmusik	11
3.2. Nie Er (聂耳) och revolutionär musik	12
4. Gangtai (港台) – C-pop och M-pop.....	12
4.1. Dekadent musik.....	12
4.2. Deng Lijun (邓丽君).....	13
4.3. Lo Ta-yu (罗大佑)	14
5. Fastlandets musikliv efter kulturrevolutionen	15
5.1. Reformeran.....	15
5.2. Cui Jian (崔健).....	15
5.3. Wang Fei (王菲)(Shirley Wong).....	16
6. Det tidiga 2000- talet.....	17
6.1. Modern populärmusik.....	17
6.2. Populärmusik och politik.....	18
6.3. Underground-musiken.....	19
7. Diskussion.....	20
8. Källförteckning.....	23
8.1. Litteratur.....	23
8.2. Internetsidor.....	24
8.3. Dokumentärer och reportage	25
9. Referenslista.....	25

1. Inledning

1.1. Förord

Jag får ofta frågan: "Varför studerar du kinesiska?". Jag har inget enkelt svar på denna fråga. Ibland så svarar jag bara: "För att jag tycker det är roligt". Det kinesiska språket är en hel värld i sig självt där allting tycks nytt och fascinerande. För det andra så är den kinesiska kulturen även den en värld i sig själv där allting i ännu högre grad ter sig nytt och fascinerande. Dessa två sfärer rymmer så mycket intressant att jag säkerligen inte kommer att hinna mycket mer än att skrapa på ytan av dem.

Språk och kultur är nära besläktade. I många fall så kan de kanske till och med ses som en och samma sak. Ett tydligt exempel på detta är musik. Musik är i min och många andras mening ett språk och definitivt en form av kultur. Sålunda är det någonting som ligger mig varmt om hjärtat.

Vad det gäller den kinesiska populärmusiken så är det någonting som intresserar mig, dels för att jag har ett intresse för populärmusik och dels för att jag har ett intresse för Kina, dess kultur såväl som språk. Jag hoppas att genom denna uppsats utöka min kunskap samt redogöra för den kinesiska populärmusikens utveckling under 1900-talet och dess karaktärsdrag. Notera även att jag kommer att inkludera musik från Hongkong och Taiwan i denna uppsats då populärmusiken där länge varit och förblir starkt inflytelserik även i Folkrepubliken Kina.*

1.2. Bakgrund

1900-talet har minst sagt varit ett omvälvande sekel för Kina, fyllt av oro och tumult såväl som stabilitet och utveckling. Det börjar med Boxarupproret och Qing-dynastiens fall samt grundandet av Republiken Kina år 1911. Det är under den efterföljande perioden som grunden läggs för den kinesiska populärmusiken. Kina genomgick stora förändringar på alla plan under det tidiga 1900-talet, kulturella såväl som sociopolitiska.¹ Från och med 50-talet fram till och med kulturrevolutionens slut så fördömdes musik som inte låg i linje med den socialistiska agendan från kommunistpartiets håll. Utövandets av sådana västerländska dekadenser kunde leda till att man utpekades som ett högerelement. Den populärmusikindustri som fanns i Folkrepubliken Kina flyttade ut till Taiwan och Hong Kong. Den revolutionära musiken övertog vid denna tid den roll som populärmusik spelat i Republiken Kina. Efter kulturrevolutionens slut 1976 så fick den kinesiska populärmusiken en nytändning.² Sedan dess brinner lågan starkare för varje dag.

När man rör sig i Kina så märker man snart att populärmusiken är en central del i människors liv, främst inom den yngre generationen. Precis som i många andra länder i världen så förekommer den i alla tänkbara sammanhang, kommersiella såväl som politiska. Inför de olympiska spelen i Beijing år 2008 så spelade man in låten "Beijing Huanying Ni" (北京欢迎你)("Beijing välkomnar dig") för att välkomna hela världen till Kina och ta del av denna stora händelse. Låten framfördes av ett stort antal kända artister från Folkrepubliken Kina såväl som Taiwan, Sydkorea, Japan och Singapore och har en helt annan framtoning än den välkända revolutionära "Dongfang Hong" (东方红)("Östern är röd") som lovsjöng Kinas kommunistparti och dess ordförande Mao Zedong (毛泽东).³ De mäktiga körerna och mycket direkta politiska budskapen är utbytta mot mycket mindre bombastiska klanger, (sånär som på operasångarna som deltar) och en mjukare framtoning i det budskap som förs fram.

* Hongkong överlämnades till Folkrepubliken Kina 1997

Den kinesiska populärmusiken och dess utövare har varit med om mycket. Även om jag inte kommer att kunna täcka in allt och alla så hoppas jag dock att läsaren igenom denna uppsats kan få en inblick i den kinesiska populärmusiken och en överblick över de några av de viktigaste personerna och händelserna i dess historia.

1.3. Frågeställning

Denna uppsats kommer ta upp följande frågor:

Hur har den kinesiska populärmusiken utvecklats under 1900-talet?

Var står den kinesiska populärmusiken idag?

Vad har den Kinesiska populärmusiken för unika karaktärsdrag?

Hur har politiken i Kina påverkat populärmusikens utveckling?

Vad kan man se för trender för i dagsläget?

1.4. Kinesiska namn och ord

Vad det gäller namn och ord i denna uppsats så transkriberas kinesiska enligt Pinyin-systemet följt av skrivtecken inom parentes och sedan eventuell översättning till svenska parentes. I vissa fall så ses skrivtecken och översättning överflödigt och utelämnas därmed. I ett fåtal fall så ersätter vedertagen transkription pinyin (ex. Lo Ta-yu).

1.5. Definition av populärmusik

När man tittar på ordet populärmusik så kan man snabbt konstatera att det är ett ganska vagt och svårdefinierbart ord. Strikt sett så skulle mycket av det vi idag kallar folkmusik kunna ses som en typ av populärmusik. Termen antyder att det rör sig om musik som är populär. Man kan däremot inte desto mindre snabbt konstatera att långt ifrån all musik som faller under detta paraplybegrepp är populär. Man kan också se att det innefattar allt ifrån ren bruksmusik till mycket svårtillgängliga stycken.* Exempel på dessa ytterligheter är Mission Impossible-temat och Frank Zappas ”The Black Page”. Populärmusik syftar inte sällan på som har sin grund i den afro-amerikanska musiktraditionen. Denna trend har sitt ursprung i 1880-talets New York och den så kallade Tin Pan Alley-perioden. Namnet Tin Pan Alley syftar på West 28th street mellan 5th och 6th Avenue på Manhattan där ett antal musikförlag etablerade sig år 1885.⁴ Därför kan man ofta se att synkoperade rytmer över en fast puls är centrala beståndsdelar i det som brukar definieras som populärmusik.⁵ Symmetrisk periodik och vers- och refrängdisposition utgör vanligt förekommande men inte essentiella delar och det bör tilläggas att gränserna mellan populärmusik, konstmusik och folkmusik är flytande.⁶

När ordet populärmusik används i denna uppsats så syftar det på musik som skrivits för rekreation och nöje och som skiljer sig från den etablerade klassiska musiktraditionen (europeisk såväl som kinesisk). Inslag av klassisk musik igenom instrumentering såväl som tonalitet utesluts dock inte.

* ”Bruksmusik”, en i slutet av 1920-talet i Tyskland lanserad, senare även i andra länder använd musikterm (Gebrauchsmusik), avsedd att beteckna ändamålsbunden och i sin syftning anspråkslös, för ”envar” förståelig konstmusik. Den används även idag i populärmusiksammanhang. För mer info, se Sohlmans musiklexikon.

1.6. Det kinesiska perspektivet

Vad det gäller den kinesiska definitionen av populärmusik så verkar den till stor del stämma överens med det vi i Sverige brukar kalla för populärmusik. När man exempelvis konsulterar Baikens (百科) sida om populärmusik så ser man att begreppet även är brett ur ett kinesiskt perspektiv, främst musikaliskt sett.* Det kinesiska begreppet Liuxing Yinyue (流行音乐) är helt enkelt en översättning av det engelska ”Popular music” och har överlag samma betydelse, det vill säga ett paraplybegrepp som innefattar många olika stilar rotade i den afro-amerikanska musiktraditionen, även Tin Pan Alley omnämns, här som Dingpeng Xuang (叮砰巷)(ungefär ”Kling och Klang-gränden”).⁷ Man påpekar, precis som i Solmans musiklexikon, den kommersiella aspekten som en central del av populärmusik.⁸ Återigen så innebär detta inte en regel utan undantag då det absolut finns band vars musik kan ses falla under begreppet populärmusik men som inte lägger stor vikt vid att nå ut till några större konsumentgrupper.

Vad gäller populärmusikens historia så är man även från kinesiskt håll av åsikten att den kinesiska populärmusiken i hög grad influerats av västerländsk populärmusik. Den allmänna uppfattningen är att den kinesiska populärmusikens historia börjar i Shanghai på 20-talet i och med Li Jinhuis första verk som en följd av den västerländska närvaron i staden.⁹ Man lyfter även fram den västerländska musikens influenser på Gangtai-musiken under 60- och 70-talet.¹⁰ Gangtai syftar i detta fall på musiken från *Xianggang* (det vill säga Hongkong) och Taiwan.¹¹ Det är dock ett enda stort hål i historien vad det gäller fastlandets populärmusik under samma period.¹² Man menar istället från Baikens håll att den revolutionära musikens popularitet ledde till att den moderna populärmusiken allt eftersom blev ointressant för fastlandskineserna. Man omnämner överhuvudtaget inte Yan'an-forumet där man 1942 fastslog att Kinas litterära och konstnärliga arbetare måste inrätta sig i den revolutionära kampen jämte arbetarna, bönderna och soldaterna.¹³ Man nämner inte heller Kulturrevolutionen som ändå ur ett kulturellt perspektiv får ses som viktig.¹⁴ Populärmusiken kan ofta sägas reflektera sin samtid, i sin närvaro såväl som i sin frånvaro, och ibland så är det inte helt bekvämt.

Detta är dock bara en röst om ämnet och tittar man tillexempel i texten ”Liuxing Yinyue – 20 Shiji Zhongguo Yinyueshi Jianshe Jixu Wanshan De Ketu” (流行音乐 – 20 世纪中国音乐史建设亟需完善的课题)(”Populärmusik – Ett problem som snarast måste lösas för att kunna sammanställa Kinas musikhistoria under 1900-talet”) skriven av Xiang Xiaogang (项小刚) förstår man snart att den kinesiska populärmusikens historia, likt mycket annat i Kinas moderna historia, är ett ämne som är just obekvämt. När han kommer till femtio- och sextiotalet i sin genomgång av den kinesiska populärmusikens historia så skriver han följande:

Av anledningar som alla väl känner till så flyttade populärmusiken söderut till Taiwan och Hong Kong, strängt taget så hade fastlandet inte under denna period någon populärmusik och det var bara på grund av musikkritikern Li Ling (李凌) som ett fåtal ”lättlyssnade låtar” producerades.¹⁵

Man bör nog fråga sig hur många som egentligen vet hur Kinas moderna musikhistoria sett ut, i synnerhet hos Kinas yngre generationer. Därför börjar vi från början.

* Baiken (百科), Folkrepubliken Kinas motsvarighet till Wikipedia.

2. Det tidiga 1900-talet

2.1. Li Jinhui (黎锦晖), Den kinesiska populärmusikens fader

Som tidigare nämnts så brukar den kinesiska populärmusikens historia sägas ha börjat i Shanghai på 1920-talet. Shanghai var vid denna tid Republiken Kinas internationella handelscentrum och hade ett rikt kulturliv, till stor del på grund av kolonialmakternas påverkan och inflytande.¹⁶ Den västerländska närvaron i landet bidrog till nya kulturella strömningar inom alla samhällets skikt, däribland den kinesiska musikvärlden. Konsert- och danslokaler öppnades upp runt om i staden. I dessa lokaler spelades det inte huvudsakligen traditionell kinesisk musik utan snarare någonting som ur ett västerländskt perspektiv kan ses som mycket tidsenligt och trendriktigt, nämligen jazz, vilket definitivt faller under paraplybegreppet populärmusik. Denna typ av musik kom självfallet till Republiken Kina via västerländska musiker, däribland den amerikanske jazztrumpetaren Buck Clayton¹⁷, och kom att visa sig mycket populär och inflytelserik bland Shanghais invånare. Västerländska skivbolag som Pathé och RCA var inte heller sena att etablera sig i staden för att ta för sig av den nya marknaden.¹⁸ Förutom dessa medier så får man heller inte glömma radio- och även filmindustrins inflytande i populärmusikens utveckling.¹⁹ Sist men inte minst så grundades Shanghais musikkonservatorium den 27 november 1927.²⁰

Ett namn som snart dyker upp när man börjar utforska den kinesiska populärmusikens utveckling är Li Jinhui (黎锦晖). Li var verksam i Shanghai från och med 1920-talet och brukar ses som den kinesiska populärmusikens fader.²¹ Han hade som barn fått ta del av högklassig undervisning med moderna influenser i Hunan-provinsen. Han var redan som barn intresserad av musik och lärde sig spela det traditionella kinesiska instrumentet guqin. Så småningom så flyttade Li till Beijing och undervisade där i mandarin. Lis äldre bror Li Jinxi (黎锦熙) var även han språkvetare. Han undervisade i Hunan, där han enligt vissa bland annat hade Mao Zedong som elev och var en drivande kraft i utvecklandet av ett fonetiskt skrivsystem såväl som en förespråkare av "Baihua" (白话)("Vitt Tal"), alltså användande av talspråk i skriven form (till skillnad från klassisk kinesiska som skiljer sig från "modern" kinesiska).²² Li Jinhui menade att man även kunde använda musik som ett hjälpmedel i undervisning av mandarin. Med detta ändamål så skrev han barnmusikalen "Maque Yu Xiaohair" (麻雀于小孩)("Sparven och Barnet").²³ 1921 lämnade Li Beijing och begav sig mot Shanghai.

Li tog intryck från den västerländska populärmusiken, han studerade klassisk kinesisk musik såväl som den afro-amerikanska musiktraditionen och skapade det som han kallade för "Shidaiqu" (时代曲)("Tidens musik") vilket syftade på brottet med det gamla. I början av 1921 så skrev Li: "Vad det gäller nymodigheter så kan man självklart inte säga att "allt som är nytt är bra", men oavsett hur man än misslyckas så har det som är nytt ett värde." Li var delaktig i "Fjärde maj-rörelsen" och i linje med de begrepp som florerade myntade han sitt eget: "Pingmin Yinyue" (平民音乐)("Musik för vanligt folk").²⁴

Med den moderna västerländska populärmusiken som grund vävde han in element från folksånger som den kinesiska publiken redan var bekanta med. Denna formel kom bland annat resultera i det som brukar ses som Republiken Kinas första inhemska populärmusik, närmare bestämt låten "Maomaoyu" (毛毛雨)("Duggregn") vilken bland annat finns inspelad med Lis dotter Li Minghui (黎明辉) på sång.²⁵

Li skrev under perioden 1920– ca 1930 drygt hundra låtar, bland annat ”Tebiekuaiche” (特别快车) (”Expresståg”), ”Meimei, wo ai ni” (妹妹我爱你) (”Lillasyster, jag älskar dig”) och ”Taohua hong” (桃花红) (”Persikoblomman röd”).²⁶

I maj 1928 så gav sig Li tillsammans med Zhonghua Gewutuan (中华歌舞团) (”Kinas sång- och danstrupp”) på en turné i södra Kina och Hong Kong som varade i nitton månader. Li ledde också Mingyue Gewutuan (明月歌舞团) (”Det klara månljusets sång- och danstrupp”) som även dom turnerade och bland annat uppträdde på Tsinghua-universitetet i Beijing och även i Manchuriet.²⁷

Det var dock inte alla som uppskattade musiken som Li skapade. Konservativa kretsar kritiserade denna nya form av musik och menade att den var osmaklig, vulgär och rent av obscen då texterna på ett för tiden mycket direkt sätt berörde kärlek. Att Li dessutom lät sin dotter framföra musiken sågs som högst opassande.²⁸ Li kom att bli kritiserad av Kuomintang och hans musik stämplades som ”Mimi Zhi Yin” (靡靡之音) (”Dekadent musik”), opassande och vulgär. Detta uttryck kommer att dyka upp fler gånger i den kinesiska populärmusikens historia, bland annat i en titel på ett av sångerskan Wang Feis album, ”Fei Mimi Zhi Yin” (非靡靡之音) (”Feis dekadenta klanger”, homofont med ”inte dekadenta klanger”, ett tydligt exempel på hur ordlekar låter sig göras på mandarin).²⁹ Li Jinhui dog i Shanghai den femtonde februari 1967 mitt under den då pågående Kulturrevolutionen.³⁰

2.2. Republiken Kinas Stjärnsångerskor

När man läser vad som skrivits om det tidiga 1900-talets shanghaiensiska musikscen så ser man att kvinnliga sångerskor spelat en central roll i dess historia. Som tidigare nämnts så var filmindustrin i Kina vid denna tid en betydande faktor i populariseringen av den nya musiken. Det då ofta hörda talesättet ”Mei Pian Bi Ge” (每片必歌) (”Var film kräver sång”) visar även på hur viktig musiken var för Republiken Kinas filmindustri.³¹ När man tittar på dess stjärnsångerskornas karriärer så ser man att många av dem var verksamma inom både musik- och filmindustrin. Dessa sångerskor bidrog visserligen inte själva med några kompositioner men blev trots detta en viktig del av den kinesiska musikhistorien. De var den kinesiska populärmusikens röster och utan dem hade den kinesiska populärmusiken inte varit den samma. Låt oss nu titta närmare på några av dessa sångerskors livshistorier.

2.3. Bai Guang (白光)

Hennes egentliga namn var Shi Yonglao (史永劳). Hon föddes i Hebei provinsen i Juni 1921.³² Hon var äldsta dottern i familjen med två bröder och sex yngre systrar. Hon var redan som ung intresserad av att stå på scen och i skolan så uppträdde hon ofta och sjöng sånger som ”Putaoxianzi” (葡萄仙子) (”Vindruvsfén”), (skriven av Li Jinhui). År 1937 gick hon med i Shalongjutuan (沙龙剧团) (”Salongens teatersällskap”) som startats av teaterentusiaster i Beijing (vid den tiden det av Japan ockuperade Beiping). I juni samma år så framförde gruppen pjäsen Richu (日出) (”Soluppgång”) skriven av Cao Yu (曹禺). Så småningom tog hon sig in i filmindustrin.³³

År 1943 släpptes filmen ”Taoli Zhheng Chun” (桃李争春) (”Persikor och blommor tävlar om att blomma först under våren”) där Bai Guang spelade huvudrollen och dessutom sjöng filmens titellåt

med samma namn som blev något av en hit.³⁴

År 1945 skrev hon kontrakt med Park Hotel i Shanghai, vid denna tid den högsta byggnaden i hela Asien. Varje kväll uppträdde hon två gånger på hotellets berömda takvåning, tretton våningar ovanför gatan. Föreställningen började med att hon dansade tillsammans med en kavaljer och efter dansens slut så klev hon upp på scen och började sjunga. Bai Guang var otroligt populär, inte minst bland filmälskare som kom för att se henne uppträda. Det hände till och med ibland att takvåningen på Park Hotel, som egentligen var avsedd för högst 500 personer, fylldes av upp till 700 åskådare.³⁵

2.4. Bai Hong (白虹)

Bai föddes 1919 i Beijing och hette ursprungligen Bai Lizhu (白丽珠). Hennes karriär började redan vid elva års ålder då hon blev upptäckt av Li Jinhui när hans sång- och dansensemble ”Mingyue gewutuan” kom till Beiping, dels för att spela men också för att söka efter nya talanger. Li lade märke till den unga Bais förmågor och tog på sig uppdraget att utveckla den unga talangen. Parallellt med undervisning i musikteori, sång- och dans så uppträdde Bai med ensemblen. Bai blev god vän med ensemblens violinist Nie Er (聂耳). 1934 så deltog Bai Hong i en musiktävling anordnad av Shanghai Da Wanbao (上海大晚报)(Shanghais Aftonblad) där även sångerskan Zhou Xuan (周璇) deltog. 1934 gifte sig den då 17 år gamla Bai Hong med sin mentors yngre bror Li Jinguang (黎锦光).³⁶

Kring slaget om Shanghai, det vill säga striden mellan Chiang Kai-sheks trupper och de japanska ockupationsstyrkorna i Shanghai som varade från augusti till november 1937 så gick Bai med i ett teatersällskap och detta kom att leda till starten på hennes filmkarriär.³⁷ Hon medverkade i ett antal av filmer som producerades av filmbolaget Xinhua (新华)(Det nya Kina). Det var dock först hos filmbolaget Jinxing (金星)(Guldstjärnan) som Bai Hong blev ett stort namn då hon spelade större roller i fyra av deras filmer- ”Gudao Chunqiu” (孤岛春秋)(”Krönikor från den ensamma ön”), ”Wuhua guo” (无花果)(”Frukt utan blommor”) och ”Dilao Tianhuang” (地老天荒)(”För all evighet”).³⁸ I dessa filmer framförde Bai exempelvis ”Xiangsiyao” (相思谣)(”Längtans ballad”) och ”Hongshui” (洪水)(”Översvämning”).³⁹

2.5. Li Xianglan (李香兰)

Hennes ursprungliga namn var Yoshiko Yamaguchi då hennes föräldrar var Japaner. Li föddes i staden Shenyang, som vid den tiden hette Fengtian (奉天) i det på den tiden av Japan ockuperade Manchuriet. Namnet Li Xianglan fick hon av sin fars gode vän Li Jichun (李际春).⁴⁰ Detta namn kom att bli hennes kinesiska artistnamn. Li började studera sång av en kanske något okonventionell anledning, nämligen på ordination av en läkare. Li drabbades av tuberkolos vid femton års ålder och fick rådet att träna upp sina luftvägar med hjälp av just sång. Li växte upp i en tid då Manchuriet var en mycket orolig region men också en kulturell knutpunkt och Lis sånglärare var en av de många ryssar som drivits i exil av bolsjevikerna.⁴¹ Li Xianglan filmdebuterade 1938 i ”Miyue kuaiche” (密月快车)(”Smekmånadens expresståg”). 1944 Spelade Li in ”Ye Lai Xiang” (夜来香)(”Nattens doft”) hos Pathé, en klassiker som många årtionden senare spelades in av sångerskan Deng Lijun.⁴²

2.6. Zhou Xuan (周璇)

Zhou hette ursprungligen ”Su Pu” (苏璞) och föddes 1918 i staden Changzhou (常州). Hon blev övergiven av sina föräldrar vid ung ålder och togs om hand av en kvinna med efternamnet Zhou. Zhou är kanske den allra mest berömda av Shanghais stjärnsångerskor. Hennes artistnamn Zhou Xuan fick hon efter att hon framfört den patriotiska sången ”Minzu Zhi Guang” (民族之光) (”Nationens glans”) i samband med det som kallats ”28:e januari- incidenten”, ett kort krig som utbröt mellan kinesiska och japanska styrkor i början av år 1932 och varade till och med maj månad.⁴³ Det lär ha varit textraden ”与敌人周旋沙场之上”(”Att övermanna fienden på slagfältet”) som gett upphov till hennes artistnamn då ordet för att ”övermanna” är homofont med hennes artistnamn.⁴⁴ Så småningom fick hon även smeknamnet ”Jinsangzi” (金嗓子)(”Den gyllene rösten”) då hon sjöng något alldeles extraordinärt vackert. Hennes stora genombrott var filmen ”Malu Tianshi” (马路天使)(”Gatuängeln”) där hon sjöng låtarna ”Tianya Genü” (天涯歌女)(”Sångerskan från fjärran”) och ”Sijige” (四季歌)(”Fyra årstiders sång”).⁴⁵ Zhous allra mest inflytelserika bidrag till den kinesiska musikhistorien torde nog vara ”Ye Shanghai” (夜上海) (”Shanghais nattliv”) inspelad hos Pathé.⁴⁶ Denna sång var en del av soundtracket till filmen ”Chang Xiangsi” (长相思)(”An All-Consuming Love”) och står än idag på egna ben som en skildring av det tidiga 1900- talets Shanghai. Zhou led av periodvis av psykisk ohälsa och år 1957 avled hon på ett mentalsjukhus.⁴⁷

Oavsett om man tittar på den amerikanska, den europeiska eller den kinesiska populärmusikens utveckling så är det tydligt att de många nya medier som fanns att tillgå från och med den senare hälften av 1800-talet var en betydande faktor. Från och med denna period så kunde man åtnjuta inspelad musik via Edisons fonograf. Denna teknik bidrog till utan tvivel till uppkomsten av det som vi idag brukar kalla för populärmusik då den möjliggjorde en spridning av musikaliska verk som innan teknikens introduktion var omöjlig. Härnäst följer en introduktion av det mest inflytelserika skivbolaget i Republiken Kina under det tidiga 1900-talet.

2.7. Baidai (百代)(Pathé records)

Så som tidigare nämnts så etablerade sig västerländska skivbolag i Shanghai redan under de första tio åren av 1900-talet. Det som kom att bli det mest inflytelserika var Pathé Records – ett franskt skivbolag som i Kina gick under namnet Baidai (百代)(Hundra Generationer). Denna ”översättning” är ett fint exempel på hur man ofta översätter utländska namn och ord. Man får dels ett ord som låter något så när det ursprungliga såväl som en faktisk mening i och med de kinesiska tecknens fantastiska förmåga att uttrycka mycket med väldigt lite. Ett välkänt och mycket lyckat exempel på detta är Coca-Colas kinesiska namn Kekou Kele (可口可乐)(ungefär Välsmakande och förnöjande).

Historien om Pathé Records kinesiska filial kan sägas börja då en ung Fransman vid namn E. Labansat tog fick idén att ställa upp en fonograf på Tibet road i det centrala Shanghai och låta förbipasserande lyssna på skivan ”Yangren Daxiao” (洋人大笑)(”Västerlänningar som gapskrattar”). Mot en betalning av tio cent fick man lyssna och kunde man hålla sig för skratt fick man sina pengar tillbaka. 1908 så grundade Labansat skivbolaget Baide Yanghang (柏德洋行) som 1910 bytte namn till Dongfang Baidai (东方百代)(Pathé Orient).⁴⁸

Företaget sysslade ursprungligen med skivförsäljning för att snart utvidga sin verksamhet till faktiska inspelningar. Pathé Orients två första alster var stycken ur Pekingoperor så som ”Hong

Yang Dong” (洪羊洞)(”Det vida havets avgrund”), insjungna av artister från hela landet som gavs ut i form av samlingsskivor. Dessa två samlingar blev mycket populära och placerade Pathé Orient på toppen av Kinas musikindustri. Till en början pressades skivorna hos Pathé i Frankrike men 1914 så bestämde man sig för att bygga sin egen fabrik i Kina då man inte längre kunde förlita sig på det krigsdrabbade Frankrike. I samband med att den inhemska produktionen startade så fick Pathé Orient sin egen logotyp i form av en tupp som snart blev ett signum för qualité och status i hela landet.⁴⁹

1930 köptes Pathé Orient upp av det amerikanska Columbia Records och dess skivfabrik bytte namn till "China Record Co. Ltd," och användes även för att pressa Odeon och Beka Records alster vilka sedan distribuerades under namnet Pathé Orient.⁵⁰ Man öppnade ytterligare två affärer, en i Tianjin och en i Hongkong.⁵¹ Året därpå blev Columbia Records uppköpt av sitt eget dotterbolag Columbia Gramophone Company som sedan gick samman med det brittiska Gramophone Company och de två bolagen bildade tillsammans EMI – Electric and Musical Industries.⁵² I och med att Pathé Orients kinesiska namn Baidai var välkänt behöll skivbolaget det även efter att det fallit EMIs ägo.⁵³

Många av periodens mest kända verk spelades in hos Pathé Orient, bland annat in Li Jinhuis ”Maomao Yu”. Från och med det sena 1930-talet fram till slutet av 1940-talet så hade Pathé Orient rättigheterna till 90 procent av Kinas inhemska producerade populärmusik.⁵⁴ Produktionen fortskred även under japans ockupation. I maj 1949 så lade man ner sin produktion på fastlandet till följd av stridigheterna inrikes.⁵⁵ 1951 så började Pathés Hongkong-avdelning att producera skivor.⁵⁶ Tack vare skivbolag som Pathé Orient så kan vi än idag lyssna på de tidiga verk som producerades under den Kinesiska populärmusikens unga år. Hade det inte varit för dessa inspelningar så hade vi kanske ej heller fått lyssna till Deng Lijuns stämma.⁵⁷

3. Folkrepubliken Kina

3.1. Censur av populärmusik

1942 så höll Kinas Kommunistparti Yan'an-forumet kring litteratur och konst. Ordförande Mao fastslog då partiets officiella förhållning till konst och beskrev litteraturens- och konstens roll i den revolutionära kampen. Mao sade:

I dagens värld är all kultur, all litteratur och konst bestämda klassers tillhörighet och sammankopplade med bestämda politiska linjer. Det finns i själva verket ingenting sådant som konst för konstens egen skull, konst som står över klasserna, eller konst som är lösgjord från eller oberoende av politiken. Proletär litteratur och konst är en del av proletariats hela revolutionära rörelse. De är, som Lenin sade, kuggar och hjul i hela den revolutionära maskinen.⁵⁸

I och med dessa riktlinjer så begränsades yttrandefriheten i den nyligen utropade Folkrepubliken Kinas konst- och kulturliv något oerhört. Man förkastade den moderna populärkulturen och allt man ansåg stå i motsättning till den revolutionära kampen. Från och med 50-talets senare hälft började man till och med ta avstånd från Sovjet. Man bedrev aktiva kampanjer för att rensa ut personer som man ansåg vara högersympatisörer.⁵⁹ Då man från partiets håll ansåg att populärmusiken var ett av bourgeoisens påfund så kvävde man i praktiken den moderna kulturformen, men man lyckades aldrig helt radera den.

3.2. Nie Er (聂耳) och revolutionär musik

Kompositören Nie Er hade gjort ett rejält avtryck i Kinas musikhistoria då han som tidigare nämnt skrivit musiken till ”De frivilligas marsch” som gavs ut 1935. Han är i och med detta verk säkerligen Kinas mest kände revolutionäre musiker. År 1931 gick Nie med i Li Jinhuis Det klara månljusets sång- och danstrupp där han spelade violin men lämnade truppen redan året därpå då han blev ovän med Li Jinhui.⁶⁰ År 1933 gick Nie med i Kinas Kommunistparti och avled i Japan 1935.⁶¹

Anhängare av Nies musik har menat att den ”akademiska” musiken som hade sin bas i Shanghai borde förkastas då den var elitistisk och hade kopplingar till Nationalistpartiet. Nie har stundom även han kommit att kritiseras då han i hög grad var en del av det moderna, globaliserade och dekadenta kulturlivet i Shanghai. De västerländska influenserna i Kinas revolutionära musik tonades ner. Sanningen var den att ryska musiker utgjorde nästan hälften av heltidsfakulteten vid Shanghais musikkonservatorium under perioden 1929–1949. Nie Er hade i själva verket även han studerat under ryska musikpedagoger för att inte nämna Li Jinhui.⁶²

I enlighet med de principer som fastslagits under Yan'an-forumet år 1942 producerade man från Kommunistpartiets håll musik som lovsjöng den revolutionära kampen. När Koreakriget bröt ut år 1950 använde man sig av musik i propagandasyfte. Folkets dagblad publicerade exempelvis sången ”Meiguo Qiangdao Tai Kehen” (美国强盗太可恨)(”Amerikanska banditer är så avskyvärda”).⁶³

Utöver ”De frivilligas marsch” är ”Shehui Zhuyi Hao” (社会主义好)(”Socialismen är god”) värd att nämna. Denna sång skrevs år 1958 och är inte bara ett välkänt exempel på revolutionär musik, den är även musikaliskt intressant.⁶⁴ Den är nämligen ett typexempel på hur kinesiska folkmusikinfluerade melodier även använts i den revolutionära musiken.

Under kulturrevolutionen så kulminerade kampen mot den dekadenta kulturen. Angiverier mot kamrater som lyssnade på Deng Lijun och annan ”dekadent musik” kunde leda till repressalier, bland annat i form av påtvingad ”självkritik”. Denna utrensning av dekadent kultur ledde till och med till att ”De Frivilligas Marsch” förbjöds under en period och den välkända sången ”Dongfang Hong” (东方红)(”Östern är röd”) i praktiken tog dess plats som nationalsång. Den paranoia som rådde under Kulturrevolutionen färgade definitivt av sig även i konstens värld. Melodin i Dongfang Hong kommer för övrigt från folksången ”Qi Baima” (骑白马)(”Att rida på en vit häst”) från norra Shaanxi- provinsen.⁶⁵

4. Gangtai (港台) – C-pop och M-pop

4.1. Dekadent musik

Begreppet ”Gangtai” kommer som tidigare nämnt från namnen *Xianggang* (香港)(Hongkong) och *Taiwan* (台湾) och syftar här på kultur som kommer från dessa två regioner, i detta fall just deras populärmusik. Den Hongkongnesiska och Taiwanesiska populärmusiken har spelat- och spelar fortfarande en stor roll i Folkrepubliken Kinas populärmusikhistoria. Begreppet C- pop är en förkortning av Cantopop (vilket i sin tur är en förkortning som syftar på populärmusik sjungen på kantonesiska). M- pop är således populärmusik med text på mandarin.

Alla dessa sorters musik tog sig även in i Folkrepubliken Kina på olika sätt, bland annat via

radiosändningar. Från Folkrepubliken Kinas håll talades det då om så kallade ”Ditai” (敌台) (“Fiendesändare”). Det skall tilläggas att man även på Taiwan reglerade populärmusiken under 1960-talet, man förbjöd exempelvis låten ”Jintian Bu Hui Jia” (今天不回家)(”Jag kommer inte hem idag”) då den ansågs vara ”ohälsosam”.⁶⁶

4.2. Deng Lijun (邓丽君)

Ett av de absolut största namnen inom den kinesiska populärmusikhistorien, enligt vissa det allra största, är Deng Lijun (邓丽君). Hon har kallats ”Prinsessan av Asiens musikvärld” då hon var populär i hela regionen.⁶⁷ Det har också sagts att ”Där det finns kineser, där kan man höra Deng Lijuns röst”.⁶⁸ I efterhand så kan vi konstatera att detta också innefattar Folkrepubliken Kina, trots att Deng Lijun var typexemplet på så kallad ”dekadent musik”.

Deng föddes på Taiwan den 29 januari 1953. Hennes föräldrar var ursprungligen från Hebei-provinsen. Hennes far var underbefäl i Kuomintangs armé. Deng var inte en stjärnstudent men hade däremot musikalisk talang. Hennes far var sjöng ofta stycken ur Pekingoperor och spelade även gamla grammofonskivor. Denna musik kom att väcka Dengs intresse. Hennes talang blev så småningom upptäckt av en förbipasserande äldre man iklädd västerländsk kostym som hörde Deng nynna på låten ”Piaomiaoge” (飘渺歌)(”Dimmans sång”) som framfördes av Zhou Xuan i filmen ”Dong Xiaowan” (董小宛). Mannen hette Chang Yinchun (常荫春) och var lärare vid Taipeis allmänna sångskola. I kölvattnet av den Hongkong- producerade filmen ”Liang Shanbo Yu Zhu Yingtai” (梁山伯与祝英台)(”Fjärilsälskarna”) så anordnade BCC (Broadcasting Corporation of China) en tävling där deltagarna skulle framföra stycken ur Huangmei-operor.* Deng som vid denna tid endast var 10 år gammal lyckades ta sig till final. Hon vann till slut också tävlingen med sitt framförande av arian ”Fang Yingtai” (访英台)(”Att besöka Yingtai”) från filmen ”Fjärilsälskarna”.

Under den efterföljande perioden så uppträdde Deng flitigt vilket så småningom resulterade i hennes skivdebut som spelades in hos Pathé Orient i Taipei. Skivan innehöll bland annat den kända ”Xiao Fangniu” (小放牛)(”Den lille Oxskötaren”) såväl som Dengs version av ”Fang Yingtai”.⁶⁹ Denna skiva drev Dengs karriär mot nya höjder och hon medverkade dessutom i Tv-såpan ”Jingjing” (晶晶)(”Fullmåne”). 1970 gjorde Deng sin Hongkong- debut och 1973 gav hon sig även in på den Japanska marknaden med sin singel ”Konya Kashira? Ashita Kashira?”(”Should it be tonight or tomorrow?”). Till en början så mottog Japan hennes musik mycket svalt men hennes andra singel ”Kuukou” (空港)(”Flygplatsen”) sålde 700 000 exemplar under den första månaden. Albumserien ”Daoguo Zhi Qingge” (道国之情歌)(”Öfolkets Kärlekssånger”) som gavs ut på skivbolaget Polydor från och med 1975 kan ses som representativ för Deng Lijuns musik och det är tydligt hur stort gapet var emellan fastlandets och Taiwans kulturliv under denna period.

År 1985 deltog Deng Lijun i Kōhaku Uta Gassen (Striden mellan röda och vita sånger), en otroligt populär årlig sångtävling i Japan.⁷⁰ Deng var den femte utländska artisten, för att inte tala om den första kinesiska artisten att medverka i denna tävling och hon kom att gästa den flera gånger till under sin karriär.

* Huangmeixi/ Huangmeidiao (黄梅戏 / 黄梅调)(Huangmei-opera) är en form av kinesisk opera med rötter i Anqing- prefekturen i Anhui-provinsen. För mer info, se exempelvis Baiken.

Ytterligare ett av Dengs verk som är särskilt värt att nämna är "Dandan you qing" (淡淡幽情) ("Sköra utsökta känslor") där Deng Lijun sjunger tonsatta dikter från Tang- och Song-dynastierna. Detta album kom ut 1983 och hade i augusti 2008 sålt fem miljoner exemplar och är sålunda ett av Asiens bäst säljande album genom tiderna. Det är också ännu ett exempel på hur den kinesiska populärmusiken influerats av den kinesiska kulturskatten.

I samband med protesterna på Himmelska fridens torg så uttryckte Deng sitt stöd för demokratirörelsen i Folkrepubliken Kina, bland annat igenom en konsert i Hong Kong där hon framförde låten "Mitt hem ligger på andra sidan berget".⁷¹ 1995 så avled Deng, endast 42 år gammal, under en resa i Thailand av ett astmaanfall då hon inte hade tillgång till sin medicin.

Majoriteten av Deng Lijuns låtar handlar i någon mån om kärlek. Uttrycksmässigt är de långt ifrån den militäriska marschmusik som kunde höras i Folkrepubliken Kina under 60- och 70-talet, man skulle nästan kunna säga att hennes musik är den absoluta motsatsen med sitt sköra sound. Hennes musik har onekligen varit en av kinesisk populärmusiks stöttepelare under dess mörkare tider och har också i hög grad influerat efterföljande generationer, i Folkrepubliken Kina såväl som på Taiwan, Hong Kong och resten av Östasien. Förutom mandarin så sjöng även Deng på kantonesiska, engelska och japanska vilket självklart är en av de bidragande faktorerna till hennes internationella popularitet. Man skall inte förminska hennes influenser på den kinesiska populärmusikhistorien från ett rent konstnärligt perspektiv vilken kan urskiljas klart och tydligt i senare artisters musik, inte minst hos Wang Fei.

4.3. Lo Ta-yu (罗大佑)

Lo föddes den tjugonde juli 1954 i Taipei. Han kom från en överklassbakgrund och tog examen vid Zhongguo Yiyao Daxue (中国医药大学) (China Medical University på Taiwan).⁷² Han valde dock bort sin karriär inom medicin för att istället bli sångare och låtskrivare. År 1982 gav Lo ut albumet "Zhi Hu Zhe Ye" (之乎者也) vars titel endast består av grammatiska partiklar, det vill säga morfem som på egen hand inte faller inom ramen för någon ordklass och används, exempelvis i kinesiska, för att uttrycka tempus, genitiv etc.⁷³ Albumets musik ligger stilmässigt långt ifrån den jazziga populärmusik som uppkommit i Shanghai under 1920-talet och den långsamma romantiska musik som framförts av artister som Deng Lijun och Luo Wen (罗文). Musiken är uppenbarligen influerad av västerländsk rock med dess elgitarrer och raspiga sång. Dess rytmiska framtoning är också något som utmärker den från den annars ofta sakta lunkande gangtai-musiken. Dessa element kom snart även att ta sig in i fastlandets populärmusikvärld.

Låten "Xiangchou siyue" (乡愁四韵) ("Hemlängtan fyra strofer") är kanske ett av de allra tydligaste exemplen på hur den västerländsk populärmusik anammas och tolkas på kinesiskt vis. Gitarrspelet i låten påminner om guzheng. Guzheng (古筝) är ett klassiskt kinesiskt stränginstrument, ibland kallat kinesisk citra. Detta resulterar i en låt som låter lite som en kinesisk motsvarighet till Simon and Garfunkels "The Sound of Silence".⁷⁴

Albumet "Zhi Hu Zhe Ye" kom att bli tongivande i den kinesiska populärmusiken och Lo Ta-yu blev över en natt en symbol för ungdomlig revolt. Albumet hade sålde hela 140 000 exemplar under det första året. Alla var dock inte lika förtjusta i Lo Ta-yus texter. Flera av spåren fick inte spelas i radio och konservativa röster menade att Los musik kunde ha en negativ påverkan på ungdomar.

År 1985 så spelade Lo Ta-yu in sin låt ”Mingtian Hui Geng Hao” (明天会更好)(”Imorgon blir ännu bättre”) tillsammans med över 60 andra kända artister av kinesiskt ursprung. Denna låt spelades in med Michael Jacksons och Lionel Richies ”We Are the World” som förlaga och blev en hit i Östasien.⁷⁵

5. Fastlandets musikliv efter kulturrevolutionen

5.1. Reformeran

I och med de reformer som genomfördes efter Kulturrevolutionens slut 1976 och Folkrepubliken Kina öppnande jämt emot omvärlden fick landets kulturliv ny vind i seglen. Man omvärderade den hårda hållning som antagits gentemot kulturutövande från Komunistpartiets sida och Yan'an-forumets riktlinjer från 1942 reviderades.

Under Deng Xiaopings besök i USA 1979 så bjöds han på en föreställning där bland annat John Denver uppträdde och det bjöds till disco på kvällen.⁷⁶ Hur djupt intryck detta besök gjorde på Deng är så klart svårt att utröna men år 1981 John Denver blev hursomhelst den första västerländska populärmusikern att turnera i Folkrepubliken Kina.⁷⁷

I och med att man släppte på greppet kring fri handel så fick man snart en inströmning av kapital investerare från Hongkong och Taiwan i de så kallade ”Särskilda ekonomiska zonerna” som upprättats i södra Kina. Utöver detta så fick man även en inströmning av så kallad ”dekadent” kultur. Detta ledde snart till motaktioner ifrån Kommunistpartiets sida i form av en kampanj mot ”andlig förorening” år 1983. Trots detta så var den moderna populärkulturens återuppståndelse på fastlandet nu ett faktum.

Ett tydligt livstecken var den tv-sända konserten ”Rang Shijie Chongman Ai” (让世界充满爱) (”Låt världen fyllas av kärlek”) som följde det Taiwanesiska exemplet ”Mingtian Hui Geng Hao”, då den signalerade att Kinas populärmusik inträtt i en ny era. Denna konsert är ett av de absolut viktigaste ögonblicken i Kinas populärmusikhistoria då 100 inhemska artister uppträdde tillsammans på Gongren Tiyuchang (工人体育场)(Arbetarnas Idrottsarena).⁷⁸ Evenemang av denna typ var helt enkelt otänkbara under Kulturrevolutionen.

Under 1990-talet så upplevde den Kantonesiska populärmusiken, dvs. C-pop något av en guldålder. Si Da Tianwang (四大天王)(The Four Heavenly Kings) som bestod av Zhang Xueyou (张学友) (Jackie Cheung), Liu Dehua (刘德华)(Andy Lau), Guo Fucheng (郭富城)(Aaron Kwok) och Li Ming (黎明)(Leon Lai) i det närmaste dominerade Folkrepubliken Kinas kulturscen. Det är också under 90- talet som Wang Fei (王菲), ”Asiens Diva”, på allvar äntrar fastlandets musikvärld.

5.2. Cui Jian (崔健)

Cui Jian föddes i Beijing den andra augusti 1961. Cui Jian är otroligt är en otroligt viktig figur i den kinesiska populärmusikens historia då hans musik kan ses som startpunkten för inhemsk alternativ musik, framför allt Kinas rockscen. Han är ett av de absolut största namnen i Kinas musikhistoria och man refererar inte sällan till ”Lao Cui” (老崔)(”Gamle Cui”).⁷⁹

Cuis far var trumpetare och hans mor var medlem av en Nordkoreansk dansgrupp. Som fjortonåring så började även Cui spela trumpet. I början av 1980-talet så kom Cui i kontakt med rockmusik igenom västerländska utbytesstudenter, där ibland bandet Peking All-Stars.⁸⁰ 1984 bildade Cui bandet ”Qi Heban” (七合板)(”Sjubitarspusslet”) som mestadels spelade egna tolkningar av västerländsk rock och pop.⁸¹

1986 så släppte Cui singeln ”Yi Wu Suo You” (一无所有)(”Jag har ingenting”). Texten till denna låt uttrycker en verklighet långt ifrån Deng Lijuns romantiska ballader. Samma år så deltog Cui Jian i konserten ”Rang Shijie Chongman Ai” som anordnades på Arbetarnas Idrottsarena i Beijing. En anekdot är att Cui bestämde sig för att byta om precis innan han klev på scenen då han kände sig obekvämt i sin scenkostym. Detta ledde till den ikoniska bilden av Cui på scenen med ett uppkavlat byxben.⁸² Hans framförande av ”Yi Wu Suo You” möttes omedelbart av publikens jubel, som om denna musik var någonting de alla hade väntat på att få höra.⁸³ Man kan definitivt dra paralleller mellan Lo Ta-yu och Cui Jian. Båda är samhällskritiska låtskrivare med musiken som sitt vapen. Hade det inte varit för framförandet av Los låt ”Mingtian hui geng hao” så hade Cui Jians numera legendariska framförande kanske aldrig blivit av. Huruvida Cui Jian är direkt influerad av Lo Ta-yus musik är oklart men likheterna är många.

1989 så släppte Cui Jian sitt album ”Xin Changzhenglushang De Yaogun” (新长征路上的摇滚) (”Rock n’ roll på den nya långa marschen”). Utöver ”Yi Wu Suo You” så innehöll den spår som ”Jiaxingseng” (假行僧)(”Falsk resande munk”), ”Bu Shi Wo bu Mingbai” (不是我不明白)(”Det är inte så att jag inte fattar”) och titelspåret ”Xin Changzhenglushang De Yaogun”. Musiken är minst sagt eklektisk med tydliga influenser från reggae, klassisk rock, new wave och kinesisk folkmusik. I låten ”Jiaxingseng” så används det klassiska instrumentet guzheng och ”Rang Wo Shui Ge Hao Jiao” (让我睡个好觉)(”Låt mig få sova gott”) borde rimligen vara den första låten med både Kinesisk Oboe och Funkgitarr.⁸⁴

Flertalet av texterna kan tolkas som indirekt kritik av Kinas kommunistparti. Det är därför anmärkningsvärt att de får framföras än idag. Huruvida hans texter är kritik vill Cui Jian själv varken bekräfta eller förneka och kanske är det också just därför som han än idag är ett välkänt namn inom Folkrepubliken Kinas musikvärld.⁸⁵ Det man kan säga oavsett är att Cuis texter uttrycker en dyster syn på livssituationen i Kina och en desillusionerad syn på livet i stort. Låten ”Yi Wu Suo You” blev något av ett ledmotiv för Studentprotesterna på Tiananmen och Cui Jian uppträdde faktiskt under protesterna.⁸⁶ 1990 så gav sig Cui Jian ut på en Kinaturné och spelade totalt inför fem slutsålda arenor. Efter tre månader så bestämde man sig från organisatörernas håll att rockkonserter var alltför provocativa varpå Cui och hans band blev meddelade att de inte längre fick fortsätta turnera med motivationen att ”man fruktade att i fall publiken blev för stor så kunde denna situation utnyttjas av individer med onda avsikter”.⁸⁷ Cui Jian är aktiv än idag och vid detta lag en erkänd profil i Kinas moderna kulturvärld. 2004 så spelade han som förband till Deep Purple på Arbetarnas Idrottsarena i Beijing.⁸⁸

5.3. Wang Fei (王菲)(Shirley Wong)

Wang Fei föddes i Beijing den åttonde augusti 1969, mitt under kulturrevolutionen. Hon hette ursprungligen Xia Lin (夏林). Hon tog senare det kinesiska artistnamnet Wang Fei, såväl som det engelska Shirley Wong. Stavningen Faye förekommer även ibland, exempelvis på hennes album ”Coming Home” från 1992. Hennes far var gruvingenjör och hennes mor var sopran i kolgruvans kulturtrupp och familjen var bland samhällets mer välbeställda.⁸⁹ Hennes föräldrar var ofta

frånvarande, hennes far var ibland borta månader i sträck. Wang Fei blev sålunda ofta passad av en äldre dam som bodde granne med familjen. "Trots att hon redan hade sju egna barn så älskade hon mig som sin egen dotter. När jag som liten gled allt längre ifrån mina föräldrar så fyllde den gamla damen den tomhet som uppstod".⁹⁰ I och med att en av den gamla damens döttrar fick barn så tyckte Wang Feis mamma att hennes familj hade varit nog med besvär. Detta ledde så småningom till att fyraåriga Wang Fei fick följa med sin mamma till Shanghai för att två år senare återvända till Beijing och börja skolan. Wang Fei är ännu en i raden kinesiska populärmusiker som intresserade sig för musik redan som barn. Det visade sig snart att den frisinnade och självständiga Wang Fei var mycket duktig på att sjunga och kom så småningom att gå med i centraltelevisionens barnkör Yinhe Shaonian Huichangtuan (银河少年合唱团)(Vintergatans barnkör).⁹¹ År 1985, vid femton års ålder, spelade hon in sig själv när hon sjöng låtar skrivna av Deng Lijun, vars musik även dyker upp på flera av Wang Feis senare skivor. Hennes mor motsatte sig dotterns ambitioner och menade att Wang Fei borde fokusera på akademiska studier. Wang Feis far hade vid denna tidpunkt flyttat till Hong Kong. När han fick höra om vad hans dotter hade åstadkommit så övertygade han hennes mor att stötta hennes intresse.⁹²

Vid 18 års ålder flyttade även Wang Fei till Hong Kong. Hon hade svårt med kommunikationen då hon inte kunde tala kantonnesiska vilket ledde till att hon kände sig ensam och isolerad. Trots detta så tog hon sig in i Hongkongs musikvärld.⁹³ Med hjälp av sin far så spred hon sin musik och slutligen så nådde den Tai See-Chung (戴思聪), en berömd sångpedagog i Hong Kong som undervisat bland andra Andy Lau (刘德华) och Anita Mui (梅艳芳).⁹⁴ Wang Fei studerade två år under Tai som sedan introducerade henne för skivbolaget Cinepolys direktör Chen Xiaobao (陈小宝). Han var imponerad av Wang Fei och gav henne det engelska artistnamnet Shirley Wong såväl som det kinesiska artistnamnet Wang Duanwen (王端雯) vilket hon inte längre använder.⁹⁵ Hennes "officiella" debutalbum "Shirley Wong" gavs ut av skivbolaget Cinepoly 1989.⁹⁶

Wang Fei har byggt vidare på det musikaliska arv som Deng Lijun blev skapat och om någon kan påstå sig vara arvtagare till titeln Kinas Popdrottning i dagsläget torde det vara Wang Fei. Hon var och är, likt sin idol Deng Lijun, ett namn både i och utanför Kina, bland annat i Japan där hon blev den första kinesiska artisten att uppträda i den berömda japanska arenan Budokan där världskända namn som Bob Dylan, Ozzy Osbourne och Cheap Trick spelat in live-album. Wang Fei har i och med detta uppträdande tilldelats titeln "Asiens Diva".

Utöver hennes internationella stjärnstatus så representerar Wang Fei tillsammans med Cui Jian någonting mer, nämligen den första vågen av internationellt erkända popmusiker från Folkrepubliken Kina.

6. Det tidiga 2000- talet

6.1. Modern populärmusik

Man kan idag se två strömningar inom den Kinesiska populärmusiken, den kommersiella mainstream-musiken och den alternativa musiken. Mycket av den moderna mainstream-kulturen i Folkrepubliken Kina har sitt ursprung på Taiwan och i Hong Kong. Den alternativa scenen kan i sägas ha sitt ursprung i Beijing-området där den än idag är som starkast.

Gangtai-musiken fortsätter att spela en stor roll även på fastlandet. Band som det Taiwaneiska Xin Yuetuan (信乐团)(Shin) har haft betydande framgångar med exempelvis låten ”One night in Beijing” vars refräng framförs med sång som likar Pekingopera och artister som Andy Lau och Luo Ta-yu står fortfarande i rampljuset, om än kanske inte precis i centrum.

Zhou Jielun (周杰伦)(Jay Chou) är ännu ett exempel på en taiwanesisk artist som haft enorma framgångar på fastlandet och har gjort sig ett namn inom både musik- och filmvärlden. Han blev som artonåring upptäckt i talangshowen Chaoji Xinren Wang (超级新人王)(De nya supertalangernas kung). År 2000 så släpptes Zhous debutalbum ”Jie Lun” (杰伦). Zhou har även medverkat i tv- och filmsammanhang. På många sätt så är han representativ för 2000- talets kinesiska mainstream-musiken, dels för att han blivit upptäckt igenom en talangshow och dels för hans musik som är en blandning av rnb, rock, rap och klassisk musik. Denna typ av musik kan ses som ett typexempel på det vi idag kallar kinesisk mainstream-musik och kommit att omnämnas som ”Zhong Guo Feng” (中国风)(”Kinesisk stil” eller ordagrant ”Kinas Vind”). Starka pentatoniska motiv återfinns även här och bidrar med en kinesisk nyans.

6.2. Populärmusik och politik

Vad gäller attityder och tankar kring populärmusik så är klimatet i Folkrepubliken Kinas kulturvärld mycket öppnare i dagsläget än under Deng Xiaopings tid, för att inte tala om Mao Zedongs. Populärmusiken har kommit att bli en viktig del av den Kinesiska moderna kulturen och den gör sannerligen sitt för att bidra till att göra allas liv aningen mer *Rena* (热闹).^{*} Men trots att populärkulturen på allvar fått fäste i Folkrepubliken Kina kvarstår det faktum att yttrandefriheten inom konsten är begränsad.⁹⁷

De tv- sända talangshowerna Zhongguo Hao Shengyin (中国好声音)(Voice of China) och Kuaile nusheng (快乐女声)(Super Girl) är enormt populära och har producerat flera stora namn så som Li Yuchun (李宇春)(Chris Lee), An Youqi (安又琪) och Wu Mochou (吴莫愁). Dessa talangshower är definitivt en del av den moderna mainstream-kulturen i Folkrepubliken Kina. Trots detta så föll Kuaile Nusheng offer för censuren och blev tvunget att läggas ner 2011. Detta efter att Liu Zhongde (刘忠德), tidigare vice ordförande vid Centrala propagandadepartementet, kulturminister och numera permanent medlem i Kinas rådgivande kommitté kritiserat programmet och konstaterat att det inte är konst. Han ställer sig kritisk till Gangtai-musikens popularitet och menar att han inte kan låta den ta över den kinesiska kulturvärlden totalt. Han erkänner att han visst uppskattar en del av Deng Lijuns musik men han anser samtidigt inte att alla av hennes låtar är vad han kallar ”hälsosamma”.⁹⁸

I sin artikel ”Dui Dangjin Zhongguo Liuxingyinyue Fazhan De Sikao” (对当今中国流行音乐发展的思考)(”Funderingar kring utvecklingen av Kinas populärmusik”) menar Wang Jiangkun (王江坤) att populärmusik kan användas för att fostra unga människor i optimistiskt tänkande och erbjuda en tillflykt från den press de ofta upplever i samband med studier. Samtidigt menar han också att det definitivt finns destruktiv populärmusik så som den västerländska heavy-metalmusiken vilken ”utan hämningar speglar samhällets mörkare sidor”. Denna musik ”saknar den kommersiella musikens kultiverade substans och korrekta estetiska värderingar.”⁹⁹

En fråga man bör ställa sig är: Vad är det faktiska motivet med censuren? Handlar det om att Kinas Kommunistparti känner sig hotat eller är det bara en fråga om personlig smak? Vad betyder

* Ordet *Rena* betyder ungefär ”trevligt, mysigt” och består av skrivtecknen för ”varmt” och ”oväsen”

formuleringen ”korrekta estetiska värderingar” och vem kan egentligen bevisa ett konstverk faktiskt saknar eller innehar dessa? Dessa synsätt är onekligen subjektiva. När man sedan ser exempel på hur kultur till och med kan förbjudas med motivationen att den inte uppfyller partiets krav på kultiverad substans så är det uppenbart att konstnärsfriheten inom Folkrepubliken Kinas kulturvärld i allra högsta grad är villkorlig.

6.3. *Underground-musiken*

Precis som namnet antyder står underground-musiken i skuggan av den sockersöta populärkultur som på nytt äntrat Folkrepubliken Kinas kulturscenen. Denna musik syns mycket lite i massmedia och frågar man Cui Jian så menar han att Kinas rockscen i dagsläget är så gott som obefintlig.

Tro inte att Kinas rock-scen är full av liv, det är trams. Det finns bara ett fåtal klubbar i Beijing som anordnar konserter på helgerna, men i resten av landet händer det inget. Det är inte riktig kultur än. Om man bara kopierar så är något fel för då förlorar ens konst sina personliga kvalitéer. Den unga generationen har mycket lättare att få tag på den västerländska musiken men de skapar inte någonting eget. Detta är ett stort problem i Kina överlag.¹⁰⁰

Cui Jian är inte ensam om sin dystra syn på kinas populärmusikindustri. Trots detta så kan man inte annat än konstatera att den kinesiska underground-scenen har vuxit sedan Cui Jians framförande av ”Yi Wu Suo You” på Arbetarnas Idrottsarena 1986.

Då Kommunistpartiets censur än idag leder till restriktioner mot västerländsk populärkultur så är utbudet av musik som kan köpas i affär till viss del begränsat. Man kan exempelvis nämna bandet Guns N' Roses skiva ”Chinese Democracy” vilken alltså inte går att köpa på laglig väg i Folkrepubliken Kina.¹⁰¹ Självfallet så finns det också bestämmelser för vad man kan och inte kan säga som inhemsk artist. Som ofta är fallet så hittar anhängare av alternativa kulturella strömningar alternativa sätt att ta del av dessa. Till en början så spreds alternativ musik främst via insmugglade skivor.¹⁰² När internet blev tillgängligt för allmänheten så ledde detta som bekant till att musik blev mycket mer lättillgänglig, så var även fallet i Kina. Det går alldeles utmärkt att hitta både punkrock och death metal på exempelvis Youku (优酷), Folkrepubliken Kinas motsvarighet till Youtube. Lustigt nog så är det lättare att hitta extrem västerländsk musik än gamla klassiska shanghai-ska shidaiqu-stycken.

Midi Music Festival har haft stor betydelse för Kinas underground-scen. Festivalen, som har blivit Folkrepubliken Kinas största musikfestival, anordnas Beijing Midi Yinyue Xuexiao (北京迷笛音乐学校) Beijing Midi School of Music. Festivalen anordnades för första gången år 2000 för att demonstrera dess elevers och lärares skicklighet men har sedan dess utvecklats till en årlig musikfestival med både inhemska och utländska akter.¹⁰³

Den alternativa scenen består av allt från ”konventionella” rockband som ”Gao Qi & Chaozai” (高旗 & 超载)(Gao Qi & Overload, Carsick Cars) till mer experimentella, exempelvis Xie Tian Xiao (谢天笑), ännu en i raden av kinesiska musiker som influerats av traditionell kinesisk musik och använder sig, likt Cui Jian, av det klassiska instrumentet guzheng i rock-sammanhang.

Utöver de inhemska banden så har även flertalet stora rockakter spelat i Folkrepubliken Kina på senare år. Zhongxing Yinyue Zazhi (中型音乐杂志)(Painkiller Magazine) är Kinas ledande hårdrockstidskrift som grundades i november år 2000. Den engelska titeln är tagen från en skiva av

det brittiska heavy-metalbandet Judas Priest. De har även anordnat konserter där internationella band som Lamb of God, Edguy, Exodus och Opeth medverkat.¹⁰⁴ Det faktum att ett band som Cannibal Corpse som var förbjudna att spela delar av sin repertoar i Tyskland fram till 2006 nu spelat i Kina¹⁰⁵ är ännu en mycket tydlig indikation på hur mycket öppnare Kinas kulturklimat är idag än under Cui Jians glansdagar.

Den inhemska kinesiska heavy-metalmusiken kan sägas ha sin början med bandet ”Tangchao” (唐朝)(Tang Dynasty). Bandet grundades redan 1989 och släppte sitt debutalbum ”Menghui Tangchao” (梦回唐朝)(”Att drömma sig tillbaka till Tangdynastin”) som sålde hela två miljoner exemplar i Asien och utöver detta säkerligen ett betydande antal piratkopior. Idag är band som Suffocated och AK 47 idag en given del av Midi Music Festival. I början av 2013 så gav sig även konstnären Ai Weiwei (艾未未) in i hårdrockens värld med sin låt ”Shabi” (傻逼)(”Dumbass”) där han skildrar sin traumatiska fängelsevistelse.

Frågan som bör ställas är: Vad händer om den alternativa musikscenen växer sig så stor att den får ett genuint erkännande av allmänheten? Är det som så att den kinesiska alternativa musikscenen har låtit vara just för att den är alternativ och därför inte bedöms vara ett ”hot”?

7. Diskussion

I dagsläget så får man säga att den kinesiska populärmusiken, dess historia, sound och särdrag är tämligen anonyma, för att inte säga helt okända i den västerländska mainstream-kulturen. Den kinesiska populärmusiken har en historia som trots detta definitivt förtjänar sin plats jämte modern litteratur och film.

Någonting man definitivt kan säga är att Kina har en kontinuerlig tradition av populärmusik sedan 1900- talets början. Den börjar under perioden efter Qing-dynastins fall med den västerländska musiktraditionen som katalysator. När man tittar på de verk som finns utgivna från och med denna period och framåt så ser man snart att föregående generationer har influerat efterföljande på konkreta sätt. Man däremot kan se att det finns en viss oklarhet kring dess historia både hos kinesiska historiker såväl som västerländska. Man kan enklast sammanfatta den kinesiska populärmusikens historia i fyra huvudsakliga perioder: Den tidiga populärmusiken som hade sitt ursprung i Shanghai, Taiwan och Hongkong. Populärmusiken efter kulturrevolutionen och det tidiga 2000-talets musik. Det är mycket intressant att tiden som följer efter kulturrevolutionen ekar av tonerna från det tidiga Shanghai.

Den shanghainesiska musiken (Li Jinhui, Republiken Kinas stjärnsångerskor) influerade följande generationer av populärmusiker ute på Taiwan och i Hong Kong (Deng Lijun, Lo Ta- yu) vilka i sin tur influerade den efterföljande generationen (Wang Fei, Cui Jian) som var var verksamma under starten på det som idag är Folkrepubliken Kinas populärmusikindustri.

Enligt denna uppsats definition av populärmusik så är den revolutionära musik som spelades på fastlandet inte en typ av populärmusik. Den revolutionära musikens betydelse för efterföljande generationer är avsevärt mindre än Gangtai-musikens. Dock så har den revolutionära musiken moderna kvalitéer som visar på västerländska influenser såväl som starka traditionella kinesiska influenser i form av melodiska motiv. Den är också en produkt av mötet mellan den västerländska och kinesiska kulturen. Sålunda så är den ses som avlägset besläktad med den kinesiska

populärmusiken. Man förstod uppenbarligen från Kommunistpartiets håll tidigt konstens förmåga att påverka och mobilisera människor då man under Yan'an-forumet fastställde regler för vilken typ av konst som fick utövas och konsumeras. Överlag så ser man ofta hur populärmusikens egenskap att förmedla budskap till ”den stora massan” lyfts fram av kinesiska skribenter. Mao menade att musik och litteratur är sammankopplade med bestämda politiska linjer. En rimlig slutsats är då att konst och litteratur utgör ett potentiellt hot mot den egna politiska linjen.

Vare sig man håller med om Maos påstående eller inte så hade Li Jinhui som uttalat mål att göra musik som skulle tilltala ”vanligt folk”. Han var språklärare och ville använda musik för att underlätta undervisningen och öka läskunnigheten hos kinas befolkning. Vad det gäller den afro-amerikanska musiktraditionen så har kulturformen traditionellt sett starka kopplingar till arbetarklassen och stundtals inslag man kan tolka som revolutionära. Den tidiga kinesiska populärmusiken har även den starka kopplingar till den afro-amerikanska musiktraditionen och Li Jinhui myntade som tidigare nämnt termen “musik för vanligt folk”. Sålunda kan man helt klart ifrågasätta Kommunistpartiets beslut att helt kategoriskt stämpla den nya musiken som ett av bourgeoisens attribut.

Det kanske allra mest intressanta i dagsläget är den taiwanesiska och hongkongnesiska musikens fortsatta influenser i mainstream-musiken än idag, trots att Kommunistpartiet släppt på sitt grepp om kulturen. I synnerhet den Taiwanesiska musiken är framgångsrik vilket sannolikt dels beror på att den framförs på mandarin och då når ut till en bredare publik. Både Taiwan och Hongkong har och har haft ett öppnare kulturklimat än det som råder på fastlandet. Liu Zhongde motiverar bland annat sin kritik med att han motsätter sig att Gangtai-musiker helt tar över Folkrepubliken Kinas kulturscen.

Populärmusiken är en ung konstform som kritiserats och anklagats för att vara dekadent, pornografisk och inte sällan till och med skadlig. Den har också använts som ett politisk redskap, indirekt såväl som direkt. I dagsläget så spelar tv-sända talangshower en stor roll inom mainstream-musiken medan den alternativa scenen istället förlitar sig på individer som brinner för kulturformen. Dessa meningar skulle lika väl kunna syfta på den västerländska populärmusiken som den kinesiska, populärmusik är ju som bekant inte en konstform med hög status, oavsett vart den kommer ifrån och vem som skrivit den. Likheter mellan den kinesiska och den västerländska populärmusikens utveckling är många.

Precis som den afro-amerikanska musiktraditionen växt fram ur ett möte mellan två kulturer så har den kinesiska populärmusiken också sin grund i mötet mellan två kulturer. Det finns en klar trend från dag ett att medvetet influeras av det rika kinesiska kulturarvet vilket gör att den kinesiska populärmusiken inte bara kan ses som en anonym del av den afro-amerikanska musiktraditionen. Exempel på detta kan man se i Li Jinhuis shidaiqu, i de tonsatta dikterna från Tang- och Song-dynastierna, i användandet av traditionella Kinesiska instrument i moderna sammanhang, i användandet av guzheng i Cui Jians ”Jiaxing Seng” och kinesisk oboe i ”Rang Wo Shui Ge Haojiao”. Bland den senaste generationens musiker så är Jay Chou, Xie Tan Xiao och Xin Yuetuan exempel på detta. Trots att det skiljer decennier av censur mellan Li Jinhuis musik och Cui Jians så är de båda mycket angelägna om att föra den kinesiska kulturen framåt. Ännu en detalj värd att nämna är att båda dessa människor varit delaktiga i progressiva politiska rörelser vilket är något man gång på gång kan se hos kinesiska populärmusiker.

Denna uppsats redogör för den kinesiska populärmusikens historia och karaktärsdrag och det är självfallet väldigt intressant och meningsfullt att studera Kinas populärmusik ur ett historiskt perspektiv. Det man dock kan konstatera är att vi nu står mitt i uppkomsten av en modern global

kulturform. Överlag så är den kinesiska populärmusiken mer lik än olik den västerländska populärmusiken, synen på dess roll är i stort sett den samma. De största olikheterna emellan Kinas och den västerländska populärmusikens utveckling beror helt enkelt på de sociopolitiska förhållanden som skiljer oss åt.

Hur man än ser på detta så är den kinesiska populärmusiken är lika mycket sin egen som den brittiska bluesrocken och den tyska hårdrocken såväl som en del av den internationella populärmusiken. Den är ofta starkt rotad i den pentatoniska skalan likt den kinesiska folkmusiken men med rytmiska influenser från den afro-amerikanska musiken. Lyriken är även den inte sällan baserad på den kinesiska kulturen, antik såväl som modern.

Vad kan man säga om framtiden? I dagsläget så verkar populärmusiken i Kina sakta men säkert gå mot ljusare tider. Ännu en gång så låts hundra blommor blomma och kanske så får de fortsätta att göra det denna gång. Frågan är när man från Kommunistpartiets sida tycker att gränsen ännu en gång är nådd. Så länge politiken tillåter det så kommer den kinesiska populärmusiken, om än stundom med hängande huvud, säkerligen att fortsätta framåt i sökandet efter sin egen plats i den globala populärmusikens värld.

8. Källförteckning

8.1. Litteratur

Bristow, Michael, "Chinese Rocklegend sings on", *BBC News*, 25 augusti år 2010

Cai, Wenting 蔡, 文婷, "Taiyu Geyao Wang Chunfeng 台语歌谣望春风 (Taiwanesiska ballader går mot ljusare tider)". *Taiwan Guanghua Zazhi 台湾光华杂志 (Taiwan Panorama)*. Maj 2002

Ge Tao 葛涛, " "Baidai" Fuchen Bai Nian "百代" 浮沉百年 ("Baidai" – Hundra år av hög- och lågpunkter)". China Academic Journal Publishing House, 2009

Huang, Haixia 黄, 海霞, "Deng Lijun – He Shi Jun Zilai 邓丽君 – 何时再来 (Deng Lijun: När kommer återvänder du?)", China Academic Journals & China Journals Project, 2011

Huangfu, Shaohua 皇甫, 韶华, "Bai Guang- Zuoren Hebi Jia Xingxing 做人何必假惺惺 (Bai Guang- Man måste inte vara förstående för att uppföra sig)". China Academic Journals & China Journals Project, 2008

Jin, Shuoshe 金硕摄, "Lao Cui Jinnian Chunwan Buzai Yi Wu Suo You 老崔今年春晚不再一无所有 (Gamle Cui har i och med årets upplaga nått fram till ett erkännande)", *China.com.cn*, 18 januari år 2013

Jun Yi 君依, Shanghai Tan De Nügexing 上海滩的女歌星 (Kvinnliga Stjärnsångerskor från Shanghais strand). Beijing: China Academic Journal Publishing House, 2006

Li, Ai 李, 媛, Wang Chenyuan 王琛元, "Cui Jian Jianyingde Yaogun 崔健坚硬的摇滚 (Cui Jian- Hård Rockmusik)". China Academic Journals & China Journals Project, 2013

Mao, Zedong 毛, 泽东, *Maos lilla röda- Citat ur ordförande Mao Zedongs verk*, Stockholm: Bokförlaget Tranan, 1994

Moore, Malcolm, "Guns N' Roses Chinese Democracy 'banned' in China", *The Telegraph*, 24 november år 2008

Populärmusik, *Solmans musiklexikon*. Stockholm: Sohlmans Förlag AB, 1979

Sa, Su 萨, 苏, "Gudu de Nü'er- Deng Lijun 孤独的女儿 – 邓丽君 (Den ensamma dottern- Deng Lijun)". China Academic Journals & China Journals Project, 2009

Scheihagen, Eric, "Taiwanese Popular Music from the End of World War II through the 1960s", *Culture. Tw*, November 2009

Short, Morgan, "Observations at the 'Cannibal Corpse' Show", *Smart Beijing*, 22 oktober år 2012

Spence, Jonathan D., *The search for modern China- 2nd ed.* New York, London: W.W Norton & Company., 1999

Tang, Xiaoyu 汤, 晓宇, ”Wang Fei Zuohui Zhenshi De Ziji” 王妃做回真实的自己自己 (Wang Fei-Att återvända till sitt verkliga jag). China Academic Journals & China Journals Project, 2009

Tao, Linlin 陶, 琳琳, ”Xin Shidaixia Dui Li Jinhui ”Shidaiqu” De Zaisikao 新时代下对黎锦晖“时代曲”的思考 (Nya funderingar kring Li Jinhuis ”Nya musik” i den nya tidsåldern), *Beifang Yinyue 北方音乐 (Norra Kinas musikmagasin)*, nr. 4 år 2012

Wan, Chengzhong 万, 澄中, ”Jin Sangzi- Zhou Xuan 金嗓子 – 周璇 (Den gyllene rösten- Zhou Xuan)”. China Academic Journal Publishing House, 1997

Wang Jiangkun 王江坤, ”Dui Zhongguo Liuxingyinyue Fazhan de Sikao 对中国流行音乐发展的思考 (Funderingar kring utvecklingen av Kinas populärmusik), *Zhongguo Waizi 中国外资 (China Foreign Investments)*, nr. 4 år 2010

Wen, Xingfei 文, 幸菲, ”Wang Fei: Beijing Dajie De Beijing Gushi 王菲：北京大姐的北京故事 (Wang Fei: En saga från Beijing om en syster från Beijing). China Academic Journals & China Journals Project, 2011

Xiang, Xiaogang 项, 小刚, ”Liuxing Yinyue – 20 Shiji Zhongguo Yinyueshi Jianshe Jixu Wanshan De Ketu 流行音乐 – 20 世纪中国音乐史建设亟需完善的课题 (Populärmusik- Ett problem som snarast måste lösas för att kunna sammanställa Kinas musikhistoria under 1900-talet)”, *Shanghai Yinyue Xueyuan Xuebao 上海音乐学院学报 (Shanghais musikkonservatoriums studietidning)*, nr. 3 år 2003

Ye, Zi 叶, 子, ”Nie Er: Kunming Shanliang De Wenhua Mingpian 聂耳：昆明闪亮的文化名片 (Kunmings glimrande kulturella visitkort)”. China Academic Journals & China Journals Project, 2012

Zhao Shida 赵士荃, ”Geying Liang Qi Mingxing- Bai Hong 歌影两栖明星 – 白虹 (Sång- och filmstjärnor- Baihong)”. China Academic Journal Publishing House, 2001

8.2. Internetsidor

Baidu Baike 百度百科, <http://baike.baidu.com/>

Cultural-China, <http://arts.cultural-china.com>

John Denver Club, <http://www.johndenverclub.com>

Nationalencyklopedin, www.ne.se

Painkiller Magazine 中型音乐, <http://www.painkillermag.com/>

Sina Entertainment 新浪影音娱乐, <http://ent.sina.com.cn/>

Sina News 新浪新闻, <http://news.sina.com.cn>
Wikipedia, <http://en.wikipedia.org/>, <http://zh.wikipedia.org/>

Youku 优酷, www.youku.com

Youtube, www.youtube.com

8.3. Dokumentärer och reportage

《Yinyue Chuanqi》Haishang Yuyun- Zhouxuan (shang) 《音乐传奇》海上余韵 - 周璇
(上) Musiklegender- Havets eftersmak- Zhou Xuan (första delen). Zhongyang Dianshitai Yinyue
中央电视台 音乐 (CCTV musik), 2012

China: A Century of revolution- Born under the Red Flag 1976- 1997. Zeitgeist Films, 2007

Dashi- Zhongguo Liuxingyinyue Dianjiren- Li Jinhui (shang) 《大师》中国流行音乐奠基人 -
黎锦晖 (上) 《大师》 (Stormästare- Grundaren av Kinas populärmusik- Li Jinhui (första
delen)). Kankan news 看看新闻, 2012

Dashi- Zhongguo Liuxingyinyue Dianjiren- Li Jinhui (xia) . 《大师》中国流行音乐奠基人 - 黎锦
晖 (下) 《大师》 (Stormästare- Grundaren av Kinas populärmusik- Li Jinhui (andra delen)).
Kankan news 看看新闻, 2012

Global Metal. Banger Films, 2008

Meet the Grandfather of Chinese Rock. Vice Media, 2012

Mingyueshe Paishe Gewupian Nie Er Yu Li Jinhui Chansheng Fenqi 明月社拍摄歌舞片 聂耳与黎
锦晖产生分歧 (När det klara månljusets sällskap spelade in en musikalfilm uppstod en splittring
mellan Nie Er och Li Jinhui). Yifeng Video 鳳视频, 2011

9. Referenslista

- ¹ Jonathan D. Spence, *The search for modern China- 2nd ed*. New York, London: W.W Norton & Company., 1999
- ² Xiang Xiaogang 项小刚, ”Liuxing Yinyue- 20 Shiji Zhongguo Yinyueshi Jianshe Jixu Wanshan De Ketu 流行音乐 - 20 世纪中国音乐史建设亟需完善的课题 (Populärmusik- Ett problem som snarast måste lösas för att kunna sammanställa Kinas musikhistoria under 1900-talet)”. *Shanghai Yinyue Xueyuan Xuebao 上海音乐学院学报 (Shanghais musikkonservatoriums studietidning)*, nr. 3 år 2003
- ³ Dong Fang Hong 东方红 (Östern är röd), *Youku*, www.youku.com
- ⁴ Popular music, *Wikipedia*, <http://en.wikipedia.org/> [hämtad 130721],
- ⁵ Populärmusik, *Solmans musiklexikon*. Stockholm: Sohlmans Förlag AB, 1979, Band 5, s. 101
- ⁶ Populärmusik, *Nationalencyklopedin*, www.ne.se [hämtad 130720]
- ⁷ Liuxing Yinyue 流行音乐 (Populärmusik), *Baidu Baike 百度百科*, <http://baike.baidu.com/> [hämtad 130603]
- ⁸ Populärmusik, *Solmans musiklexikon*, Liuxing Yinyue, *Baidu Baike*, <http://baike.baidu.com/> [hämtad 130603]

- ⁹ Tao Linlin 陶琳琳, "Xin Shidaixia Dui Li Jinhui "Shidaiqu" De Zaisikao 新时代下对黎锦晖"时代曲"的思考 (Nya funderingar kring Li Jinhuis "Nya musik" i den nya tidsåldern)". *Beifang Yinyue 北方音乐 (Norra Kinas musikmagasin)*, nr.4 år 2012, Li Jinhui (黎锦晖), *Baidu Baike 百度百科*, <http://baike.baidu.com/> [hämtad 130603]
- ¹⁰ Liuxing Gequ 流行歌曲 (Poplåtar), *Baidu Baike 百度百科*, <http://baike.baidu.com/> [hämtad 130603]
- ¹¹ *Ibid.*
- ¹² Xiang Xiaogang, "Liuxing Yinyue- 20 Shiji Zhongguo Yinyueshi Jianshe Jixu Wanshan De Ketu"
- ¹³ Mao Zedong, *Maos lilla röda- Citat ur ordförande Mao Zedongs verk*, Stockholm: Bokförlaget Tranan, 1994, s. 182 – 183
- ¹⁴ Liuxing Gequ 流行歌曲 (Populärmusik), *Baidu Baike 百度百科*, <http://baike.baidu.com/> [hämtad 130605]
- ¹⁵ Xiang Xiaogang, "Liuxing Yinyue- 20 Shiji Zhongguo Yinyueshi Jianshe Jixu Wanshan De Ketu".
- ¹⁶ Jonathan D. Spence, *The search for modern China- 2nd ed.* New York, London: W.W Norton & Company., 1999 s. 164, 349
- ¹⁷ Buck Clayton, *Wikipedia*, <http://en.wikipedia.org/> [hämtad 130529]
- ¹⁸ Tao Linlin, "Xin Shidaixia Dui Li Jinhui "Shidaiqu" De Zaisikao".
- ¹⁹ *Ibid.*
- ²⁰ Shanghai Yinyue Xueyuan 上海音乐学院 (Shanghais musikkonservatorium), *Baidu Baike 百度百科*, <http://baike.baidu.com/>, [hämtad 130529]
- ²¹ Tao Linlin, "Xin Shidaixia Dui Li Jinhui "Shidaiqu" De Zaisikao".
- ²² Dashi- Zhongguo Liuxingyinyue Dianjiren- Li Jinhui (shang) 《大师》中国流行音乐奠基人 - 黎锦晖 (上) 《大师》(Stormästare- Grundaren av Kinas populärmusik- Li Jinhui (första delen)). Kankan news 看看新闻, 2012, Baihua 白话, *Baidu Baike 百度百科*, <http://baike.baidu.com/> [hämtad 130606]
- ²³ Dashi- Zhongguo Liuxingyinyue Dianjiren- Li Jinhui (shang).
- ²⁴ Tao Linlin, "Xin Shidaixia Dui Li Jinhui "Shidaiqu" De Zaisikao"
- ²⁵ Dashi- Zhongguo Liuxingyinyue Dianjiren- Li Jinhui (xia) . 《大师》中国流行音乐奠基人 - 黎锦晖 (下) 《大师》(Stormästare- Grundaren av Kinas populärmusik- Li Jinhui (andra delen)). Kankan news 看看新闻, 2012
- ²⁶ Tao Linlin, "Xin Shidaixia Dui Li Jinhui "Shidaiqu" De Zaisikao", Li Jinhui 黎锦晖, *Youtube*, www.youtube.com
- ²⁷ Dashi- Zhongguo Liuxingyinyue Dianjiren- Li Jinhui (xia)
- ²⁸ *Ibid.*
- ²⁹ Fei Mimi Zhi Yin 靡靡之音 (Decadent sounds of Faye), *Wikipedia*, <http://zh.wikipedia.org/> [hämtad 130606]
- ³⁰ Li Jinhui 黎锦晖, *Baidu Baike 百度百科*, <http://baike.baidu.com/> [hämtad 130605]
- ³¹ Zhao Shida 赵士荃, "Geying Liang Qi Mingxing- Bai Hong 歌影两栖明星 – 白虹 (Sång- och filmstjärnor- Baihong)". China Academic Journal Publishing House, 2001
- ³² Huangfu Shaohua 皇甫韶华, "Bai Guang- Zuoren Hebi Jia Xingxing 做人何必假惺惺 (Bai Guang – Man måste inte vara förstående för att uppföra sig)". China Academic Journals & China Journals Project, 2008
- ³³ *Ibid.*
- ³⁴ Jun Yi 君依, "Shanghai Tan De Nügexing 上海滩的女歌星 (Kvinnliga Stjärnsångerskor från Shanghais strand)". Beijing: China Academic Journal Publishing House. 2006
- ³⁵ Huangfu Shaohua, "Bai Guang – Zuoren Hebi Jia Xingxing".
- ³⁶ Zhao Shida, "Geying Liang Qi Mingxing- Bai Hong".
- ³⁷ Jonathan D. Spence, *The search for modern China- 2nd ed.*, 1999 s. 422 – 423, Zhao Shida, "Geying Liang Qi Mingxing- Bai Hong"
- ³⁸ Zhao Shida, "Geying Liang Qi Mingxing- Bai Hong"
- ³⁹ Bai Hong 白虹, *Youtube*, www.youtube.com
- ⁴⁰ Jun Yi, "Shanghai Tan De Nügexing"
- ⁴¹ *Ibid.*
- ⁴² Ge Tao 葛涛, " "Baidai" Fuchen Bai Nian "百代" 浮沉百年 ("Baidai"- Hundra år av hög- och lågpunkter)". China Academic Journal Publishing House, 2009, Deng Lijun 邓丽君, *Youtube*, www.youtube.com
- ⁴³ Jonathan D. Spence, *The search for modern China- 2nd ed.*, s. 372
- ⁴⁴ Wan Chengzhong 万澄中, Jin Sangzi – Zhou Xuan 金嗓子 - 周璇 (Den gyllene rösten- Zhou Xuan)". China Academic Journal Publishing House, 1997, 《Yinyue Chuanqi》Haishang Yuyun- Zhou Xuan (shang) 《音乐传奇》海上余韵 – 周璇 (上) Musiklegender – Havets eftersmak – Zhou Xuan (första delen). Zhongyang Dianshitai Yinyue 中央电视台 音乐 (CCTV musik), 2012
- ⁴⁵ Wan Chengzhong "Jin Sangzi- Zhou Xuan", "Zhou Xuan – Tianya Genü 天涯歌女 (Sångerskan från Fjärran)", *youtube*, www.youtube.com, Zhou Xuan – Sijige 周璇 – 四季歌 (De fyra årstidernas sång), *Youtube*, www.youtube.com

- 46 Zhou Xuan – Ye Shanghai 周璇 – 夜上海 (Zhou Xuan – Shanghais nattliv), *Youtube*, <http://www.youtube.com>
- 47 Zhou Xuan, *Wikipedia*, <http://en.wikipedia.org/> [hämtad 130529]
- 48 Ge Tao, ”Baidai” Fuchen Bai Nian“
- 49 *Ibid.*
- 50 Pathé Records (Hong Kong), *Wikipedia*, <http://en.wikipedia.org/> [hämtad 130629]
- 51 Ge Tao, ”Baidai” Fuchen Bai Nian“
- 52 Columbia Gramophone Company, *wikipedia*, <http://en.wikipedia.org/> [hämtad 130629]
- 53 Ge Tao, ”Baidai” Fuchen Bai Nian“
- 54 Pathé Records (Hong Kong), *Wikipedia*, <http://en.wikipedia.org/> [hämtad 130529]
- 55 Ge Tao, ”Baidai” Fuchen Bai Nian“
- 56 Pathé Records (Hong Kong), *Wikipedia*, <http://en.wikipedia.org/> [hämtad 130529]
- 57 Huang Haixia 黄海霞, ”Deng Lijun – He Shi Jun Zailai 邓丽君 – 何时再来 (Deng Lijun: När kommer återvänder du?)”, *China Academic Journals & China Journals Project*, 2011
- 58 Mao Zedong, *Maos lilla röda- Citat ur ordförande Mao Zedongs verk*, Stockholm: Bokförlaget Tranan, 1994, s. 182
- 59 Jonathan D. Spence, *The search for modern China- 2nd ed.*, 1999, s. 508-13, 543
- 60 *Mingyueshe Paishe Gewupian Nie Er Yu Li Jinhui Chansheng Fenqi 明月社拍摄歌舞片 聂耳与黎锦晖产生分歧 (När det klara månlysets sällskap spelade in en musikalfilm uppstod en splittring mellan Nie Er och Li Jinhui)*. Yifeng Video 凤凰视频, 2011, Nie Er 聂耳, *Baidu Baike 百度百科*, <http://baike.baidu.com/> [hämtad 130609]
- 61 Ye Zi 叶子, ”Nie Er: Kunming Shanliang De Wenhua Mingpian 聂耳：昆明闪亮的文化名片 (Kunmings glimrande kulturella visitkort)”. *China Academic Journals & China Journals Project*, 2012
- 62 Joshua H. Howard, ”Contesting Chinas New National Music, Twentieth Century”, *Twentieth- Century China vol. 37*. 2012, *Dashi- Zhongguo Liuxingyinyue Dianjiren- Li Jinhui (xia)*.
- 63 Adam Cathart, ”Japanese Devils and American Wolves: Chinese Communist songs from The War of Liberation and the Korean War”, *Popular Music and Society vol. 33*, nr. 2 år 2010 s. 211
- 64 Shehui Zhuyi Hao 社会主义好 (Socialismen är god), *Wikipedia*, <http://zh.wikipedia.org/> [hämtad 130717]
- 65 “《Dong Fang Hong》 Youlai: Yuan shi Shanbei Minge 《Qi Baima》 《东方红》 由来：原是陕北民歌 《骑白马》 (Östern är röd- Ursprungligen en folksång från Shaanbei)”. *Sina Entertainment 新浪影音娱乐*, 26 november år 2004 <http://ent.sina.com.cn> [hämtad 130605]
- 66 Cai Wenting 蔡文婷, ”Taiyu Geyao Wang Chunfeng 台语歌谣望春风 (Taiwanesiska ballader går mot ljusare tider)”. *Taiwan Guanghua Zazhi 台湾光华杂志 (Taiwan Panorama)*. Maj 2002, Eric Scheihagen, ”Taiwanese Popular Music from the End of World War II through the 1960s”. *Culture. Tw*, November 2009
- 67 Sa Su 萨苏, ”Gudu de Nü'er- Deng Lijun 孤独的女儿 – 邓丽君 (Den ensamma dottern- Deng Lijun)”. *China Academic Journals & China Journals Project*, 2009
- 68 Deng Lijun 鄧麗君, *Wikipedia*, <http://zh.wikipedia.org/> [hämtad 130529]
- 69 Huang Haixia, ”Deng Lijun – He Shi Jun Zailai“
- 70 Kohaku Uta Gassen, *Wikipedia*, www.wikipedia.org [hämtad 130717]
- 71 Deng Lijun, *Cultural-China*, <http://arts.cultural-china.com> [hämtad 130529]
- 72 Luo Ta-yu, *Wikipedia*, <http://en.wikipedia.org/> [hämtad 130529]
- 73 Luo Dayou – Zhi Hu Zhe Ye 罗大佑 – 之乎者也, *Wikipedia*, <http://zh.wikipedia.org> [hämtad 130606]
- 74 Luo Dayou 罗大佑, *Youtube*, <http://www.youtube.com>
- 75 Mingtian Hui Geng Hao 明天会更好 (Imorgon kommer att bli ännu bättre), *Baidu Baike 百度百科*, <http://baike.baidu.com/> [hämtad 130529]
- 76 *China: A Century of revolution- Born under the Red Flag 1976- 1997*. Sue Williams, 2000
- 77 All John Denvers Concerts, *John Denver Club*, <http://www.johndenverclub.com> [hämtad 130713]
- 78 Li Ai 李媛, Wang Chenyuan 王琛元, ”Cui Jian Jianyingde Yaogun 崔健坚硬的摇滚 (Cui Jian- Hård Rockmusik)”. *China Academic Journals & China Journals Project*, 2013
- 79 Jin Shuoshe 金硕摄, ”Lao Cui Jinnian Chunwan Buzai Yi Wu Suo You 老崔今年春晚不再一无所有 (Gamle Cui har i och med årets upplaga nått fram till ett erkännande)”, *China.com.cn 中国网*, 18 januari år 2013, www.china.com.cn [hämtad 130717]
- 80 Peking Allstars, *Wikipedia*, <http://sv.wikipedia.org/> [hämtad 130619]
- 81 Li Ai, Wang Chenyuan, ”Cui Jian Jianying de Yaogun“
- 82 *Ibid.*
- 83 Cui Jian- Yi Wu Suo You 崔健 – 一无所有 (Cui Jian- Nothing to my Name), *Youku*, www.youku.com
- 84 Cui Jian- Rang Wo Shui Ge Hao Jiao 崔健 – 让我睡个好觉 (Cui Jian- Låt mig få sova gott), *Youku*, www.youku.com. Cui Jian – Jia Xing Seng 崔健 – 假行僧, *Youku*, www.youku.com
- 85 *Meet the Grandfather of Chinese Rock*, Vice Media, 2012

-
- ⁸⁶ Michael Bristow, "Chinese Rocklegend sings on", *BBC News*, 25 augusti år 2010, <http://www.bbc.co.uk> [hämtad 130529]
- ⁸⁷ Li Ai, Wang Chenyuan, "Cui Jian Jianyingde Yaogun"
- ⁸⁸ "2004 年深紫乐队 VS 崔健中国巡回演唱会 (2004 möter Deep Purple Cui Jian och åker på turné)", *Sina Music 新浪音乐*, <http://ent.sina.com.cn/> [hämtad 130529]
- ⁸⁹ Wen Xingfei 文幸菲, "Wang Fei: Beijing Dajie De Beijing Gushi 王菲 : 北京大姐的北京故事 (Wang Fei: En saga från Beijing om en syster från Beijing). China Academic Journals & China Journals Project, 2011
- ⁹⁰ *Ibid.*
- ⁹¹ *Ibid.*
- ⁹² Tang Xiaoyu 汤晓宇, "Wang Fei Zuohui Zhenshi De Ziji" 王妃做回真实的自己自己 (Wang Fei- Att återvända till sitt riktiga jag). China Academic Journals & China Journals Project, 2009
- ⁹³ Wen Xingfei, "Wang Fei: Beijing Dajie De Beijing Gushi".
- ⁹⁴ Dai Sicong 戴思聪, *Baike Baidu 百度百科*, <http://baike.baidu.com/> [hämtad 130717]
- ⁹⁵ Tang Xiaoyu, "Wang Fei Zuohui Zhenshi De Ziji"
- ⁹⁶ Wang Fei 王菲, *Baike Baidu 百度百科*, <http://baike.baidu.com/> [hämtad 130717]
- ⁹⁷ "Lady Gaga and Beyonce on China song blacklist". *BBC News*, 24 augusti år 2011, www.bbc.co.uk [hämtad 130718]
- ⁹⁸ "Mei Rang Deng Lijun Lai Dalu Shi Ge Yihan 没让邓丽君来大陆是个遗憾 (Jag ångrar att jag inte lät Deng Lijun komma till fastlandet)", *Sina News 新浪新闻*, 3 augusti år 2006, <http://news.sina.com.cn> [hämtad 130529]
- ⁹⁹ Wang Jiangkun 王江坤, "Dui Zhongguo Liuxingyinyue Fazhan de Sikao 对中国流行音乐发展的思考 (Funderingar kring utvecklingen av Kinas populärmusik). Zhongguo Waizi 中国外资 (China Foreign Investments), nr. 4 år 2010
- ¹⁰⁰ *Meet the Grandfather of Chinese Rock*, Vice Media, 2012
- ¹⁰¹ Malcolm Moore, "Guns N' Roses Chinese Democracy 'banned' in China", *The Telegraph*, 24 november år 2008, <http://www.telegraph.co.uk> [hämtad 130607]
- ¹⁰² *Global Metal*, Banger Films, 2008
- ¹⁰³ Midi Yinyuejie 迷笛音乐节 (Midi musikfestival), *Baike Baidu 百度百科*, <http://baike.baidu.com/> [hämtad 130529]
- ¹⁰⁴ Painkiller Magazine, 中型音乐杂志, <http://www.painkillermag.com/mag/> [hämtad 130529]
- ¹⁰⁵ Morgan Short, "Observations at the 'Cannibal Corpse' Show", *Smart Beijing*, 22 oktober år 2012